ürünlerden verilmelidir. Ancak Şâfiîler ticaret mallarında kıymetin verilebileceği görüşündedirler. Hanefîler'e göre zekât borçları, o malların kendilerinden verilebileceği gibi, kıymetleri de verilebilir.

Zekâtın, gösterişten uzak ve gizlice verilmesi daha iyidir.

Zekât ister ayni (malın kendisinden) isterse nakdî (para olarak kıymeti) ödensin, toplandığı yerden başka bir yere gönderilmesi caiz midir? Zekâtın toplumsal ibadet olma yönü ve toplumsal denge ve barışı sağlamadaki rolü dikkate alındığında, kural olarak zekâtın toplandığı yerden başka bir yere ihtiyaç olmaksızın gönderilmesi pek hoş karşılanmamıştır. Hanefîler fakir akrabayı gözetmek, daha muhtaç bir kişiye veya kişilere vermek, âlim bir kişiye yahut öğrenciye ulaştırmak gibi amaçlarla zekâtın, zekât malının bulunduğu yerden başka bölgelere nakledilmesini caiz görmüşlerdir. Şâfiîler, zekâtın malın bulunduğu yerde dağıtılmasının gerekli olduğunu, ancak o yerde zekâtı alacak kimse bulunmadığında başka bir yere nakledilebileceğini söylemişlerdir.

Zekât vermenin adabı: Zekât şehadet ve namazdan sonra İslam binasının üzerine kurulduğu beş temel esasın üçüncüsüdür. Bu itibarla Müslüman mükellefler bu önemli ibadeti usul ve adabına uyarak en iyi ve en güzel bir şekilde yapmalıdırlar.

Müslüman, zekâtını sadece Allah'ın rızasına kavuşmak için vermeli, bu farizayı "başa kakmadan" ve "eza vermeden" yerine getirmelidir. Yüce Allah sırf kendi rızası için yapılan harcamaları kat kat mükâfatlandıracağını, malını gösteriş için sarfedenlerin bu ödemelerinin boşa gideceğini bildirmektedir.[35] Zekâtı, temiz ve helal kazancından vermeli, eğer zekâtını ayni, yani mal olarak veriyorsa, bu malın iyi cinsten olmasına özen göstermeli, kendisine verilmesini istemediği malları başkalarına zekât olarak vermemelidir. Ayrıca sadakaların en sevilen maldan verilmesinin daha faziletli olduğu unutulmamalıdır.[36] Hanefîler'e göre zekâtın, alan kişinin onuru zedelenmemesi ve gösteriş şaibesinden uzak olması için gizlice verilmesi daha iyidir. Şâfiîlere göre ise insanları bu ibadeti yapmaya teşvik etmek için zekâtın açıkça verilmesi daha faziletlidir.

2.3. Sadaka Çeşitleri

Sadaka kelimesi; "doğru söylemek, sözünü tutmak" anlamında sıdk kökünden gelir. Kur'an ve Sünnet'te zekât anlamında da kullanılmış olan sadaka kavramı, daha sonraki devirlerde Allah rızası gözetilerek yapılan bütün gönüllü mali ödemeler için kullanılmaya başlanmıştır. Sadaka, yükümlünün durumuna göre farz, vacib veya nafile hükmünde olur.

Sadakanın farz olan kısmı zekâttan ibarettir. Fıtır sadakası ise vacib hükmünde bir sadaka türüdür. Buna kısaca, "fitre" denir ki zekat ve fitre, miktarları belirli bulunan sadakalardır.

35 Bakara suresi, 261-265. ayet.
36 Bakara suresi, 267; Âl-i İmrân suresi, 92. ayet.